

**De wackere leew, ofte Spieghel der voorzichtigheydt, waer in
te zien is, de vergaderinghe ende by-eencomste van alle van
alle christen koningen, vorsten ende stenden, om de
Hollandsche bruyt te besoecken**

<https://hdl.handle.net/1874/10186>

K 2177 (18) 69.
N° 3
1615

Ghy Patriotten t'hans,, kijck uyt, kijck uyt,
kijck uyt,
Siet wat een vreemden Dans,, om de
Hollandtsche Bruydt.

DE
WACKERE LEEV,
OFTE SPIEGHEL

Der boozsichticheydt.

Waer in te sien is / De verga-
deringhe ende by-eencomste van alle
Christen Coningen / Vorsten ende
Stenden / om de Hollantsche
Bruydt te besoec-
ken.

*Ghedediceert aen alle ware ende ghetrouwde
Liefhebbers des Vaderlandts.*

Ghy Patriotten t'hans,
kijck wvt, kijc wvt, kijck wvt,
Siet wat een vremdē dans,
om de Hollantsche Bruyt.

Nieuw-gierighe coopt my / ick sal u flux ontdecken /
Al de ghelegghenheyt van Jan van Spaemens trecken.

Ghy Patriotten t'hans, kijck wt, kijck wt,
kijck wt,

Siet wat een vreemden dans, om de Hol-
landtsche Bruydt.

Alangs was ick repfende (met mijn gedachten) ende quam in een
fchoon byzuchtbaer (doch een leet ofte) Neerland, waer in dat fto-
den acht befondere Hoven, elc vaf betuynt / en berfert met dooz-
loopende Difch en Scheep-rijcke Situeren / eenige van defe Ho-
ven Ooftwaerts / waren gelegen ontrent hooch en berchachtich
Lant / seer Dofch en Dee-rijc: Maer de boozfte / booznamelick het eene Hof,
was een groene liefliche Lantf douthoe / aen de Noort-zijde met ee wijt water
befet: Defen Hof fcheen de rijcke van gewas te zijn / en de cterlickfte dooz de
mentfchuldige Goud- gheele bloemen / oock alderbyzuchtbarichft van nutte
en pzojfteliche byzuchten / nochtas geteelt op een waterachtich en Hol-landt,
niet te min als een fchoon Byeel ofte Lufthof / met een edele welluftighen
Maech beplant / in welck Byeel een Maechdelicke Jonckvrou haer feluen
hielt / die men fepde dat de Bruyt was: Dese Maget fadt op een vafte wel ge-
maecte Roel welcke Roel Eendracht genaemt was / hebbende in haer rechter
hant een doorchfijnend verd-ende glas, Voorfichticheyt ghenaemt / op hare
lincker hant een Kraen- vogel, Wackerheyt genaemt / en fprewt omhelft van
haer Minnaer een edelmoedich manlick perfoon / hebbende zijne rechter-
hant Reunende op zijn zwaert / genaemt Trouwicheyt, geveft aen een Oraen-
gie fupre: Montom faten haer Maechfchap, Ghebueren, en Ghenooten, onder
welcke dat ware machtige perfoonen, met Croonen op hare Hoofden, waer
van beneenen feer minlick als met een Enghelich aenlicht defe Jonckvrou
aenfach / ende fadich het oech op haer hadde / vander oock een Coninlick
jongeling, aenfchoude haer mede mentfchmael met ee byp en Vranck liefliche
ghelicht.

ick dacht in mijn feluen / dit moet wel een aenghename Bruydt wesen / daer
fodanige Dofften haer fo lodderlick aenfiem: Doe ftont daer een nebens mij /
die Patriot genaemt was / en fepde dat het eertijds hare Mommers en mede-
Voochden geweest waren / ende nu hare naefte Ghebueren, midts dien vafte
Bondtgenooten met hare maechfchap, bepde om fozge booz haer te byghen:
En dat defe Coninlick perfoonen de oogen fo merckeliche op haer hadde /
dat het was daerom / om dat fpre hant fo cterlick en coftelich opghewoncke
fat: verwondert wefende / booz dien fponlans van clepen haet fo was op-
geromen en fplieden van grooter macht en hooger ftaet en opt van Conin-
lick fiam hercomen waren / fo was daer een wepnich jaloufie / maer fiende
de gunft van fchier alle de wereltliche Princen tot haer waerts / en het daghe-
lic herfoech vande felbige / fo hadde het een infien defe maget haer felue dus
treffelick te vertoonen.

Ik sach oock menichmael scheepkens comen ouer dat wijde water, met
verschepde bzeemde Personen, van wijdt en zijdt / Oost en West / die daer
quaamen besoecken eenige kundschap met haer te maken, andere om hulp en
raedt met haer te hebben, sommighe om mede-Ghenoot met haer te wesen.
Maer oft wt liefde, wt noot, oft om eygen yzofijt was, dat en weet ich niet:
nochtans ist haer gheraden die aangeboden by ientschap aen te nemen, doch
altoos toessende dat dooz haer schoonheyt ende welbaert gheen onbekenden
oft bzeemden op haer verliuen / oft begeerich worden op't gene haer seluen
nutst en yzofijtelijst is, dies dese getrouwe Ghebueren, Macchschap en Ghe-
nooten, rechte mede-sozch dooz haer bzaghen sullen: want eenighe hare ghe-
moeden, andere hare by-woont, en sommighe den noot-dwangh alsulcx ver-
epscht: Oock ist billick ende recht eene deuchtsame Maghet haer eere dooz te
staen, booznamelick van die / die met haer Ouders in trouwepdts verbande
staen, wel toe te sien als trouwe Bondgenooten beselue te laten ontschaken /
want dooz ontschakinghe eender Vrouw, is by de Tropanen booztijds
groote oozloch veroozsaect: en soo het soo geschiede met dese Maecht, souden
alle haer Vrienden oock op haer goede moeten zijn: dus streckt de eyghene
welbaert van dese Maecht mede tot het ghemeyne welbaren van hare Bon-
ghenootten: oock soo ist beter de vanden wt te houden dan wt te jaghen.

Terwijlen desen Patriot my dit aldus vlerde, so sagen wy eenige bzeem-
de lagers van verschepden Batten/bouen ontrent het hooge lant / 't scheenen
Hoochduytschen, Italiaenders, Spaengiaerts, en brabādērs te wesen: ooc scheidde
dat sy haren cours namen na 't leeg Landt, gelijck oft sy derwaerts pet op't
spooz hadden: want sy hadden eer een by haer / die soo erch als een Spin in't
jaghen was, met loose Spaensche jachthonden, om 't Wildt op te doen.

Ik seide tegens Patriot, 't schijnt dat dit volck bouen na 't Ghebereste
wt jagen gegaen zijn: maer sy hebben hare oogen meest na 't leeg Landt, souden
sy daer wel pet in't sichte hebben, oft souden sy wel loeren op de Vrytter, die in
dit Nederlandt daer int Prieelken si, want die bzeemde natien, booznamelick
de Spaengiaerts, sien seer gaerne de Nederlantsche Jongevrouwe, pynspael
als sy schoon en rijck zijn (gelijck als dese) om de Seignieur daer op te spelen
want niet wt liefden / maer met list soecken zijse alleenlick tot haren wil te
kriggen, ende houden haer daer na niet anders dan tot slauen, niet achtende
haer persoon noch hare ouders, als oft maer Kettens ende Rebellen waren.

So ick die seide / en Patriot en ick tsamen stonden en keken / so saghen wy
dat sy ontrent het hooch Land een Wesel vingen in een strick: Dit docht my
eers bzeem (want het schenen Jaghers te wesen van groote Personagien)
dat sy om sulcken cleynen Wildt, vangh soo veel deden met list en gheweld.
Woen seide patriot: Laet u niet verwonderen, dien Wesel hebben sy langh in
den sin gehabt te jagen, en tis booz haer al een groote vangh: want sy achtte
een oudt schadelick Dier booz haer te wesen, booz dien het een Woester was
van vele Jongen: so dat sy nu meynen dooz dese, die gelijcke meer te vangh
want tis haer om de bellen te doen, om metter tijdt een bonten palz rock te
kriggen: want het zijn groote Woesters daer sy booz wt jagen gaen. Wel/
seide ick / ick meynde dattet nu buytens tijdt was van't jaghen, ende dat
oock

oock yder Vyz-Heer zijn Wilbernisse yz hadde.

Doen septe patriot: Dit gheschiet onder decksel / als tot de naem van de boornaemste potentact van Christenryck: wie soudet hem verbieden te wære dat eenige rijke Heeren die bouen int Lant woonen met haer snelle Duytsche paerden, en die van't leege Lant met goe Engeltiche Wyaz sefs mede te jacht quamen, om so het Wilde selue te bejagen eert van andere ghevangen wert. Want met 100 yz te jaghen, en veel te vanghen, souden sy dooz de menichvuldige bellen haer spaensche cleeren wel soo bont maken, dat de rijke Heeren, ende die int leege Landt woonen, jae de Bruyat selue int leste met de bloote billen soude moeten loopen, maer den palz, rock is haer nutter, ende sal haer beter passen dan dien grooten Seigneut, die lieuet ander liebt goet heest, dan gheen. Maer seker, als sy dat gat wi woude. Ofsi waers in ander lieden Woudt te jagen, soud ick hem op een ander ram scheeren, en gaen hem oock in zijn Vjuet visschen in't Welt-Indien, daer wat te vangen ware: want seker aende Water-cant van t Nederlandts preei daer legghen Vilschuyten ghenoech leerch, ende ick twyfel niet of sy soudtinder wel gau Voick toe binden, die verstant van die neeringh hebben.

Als patriot dit ghesep t hadde, saghen wy een long-Lantheer, die oock een eyghendom in dat hoopge Landt hadde: Dese quam metten blooten Hoofde groeten, en hieten dese vreemde lagers willercom: ende het seheen dattet zijn wille was, en hem wel behaechde dat sy den Welc gebangen hadden, gelich of sy gezeest hadde dat daer dooz zijn Lantlieden Doenders eperen souden wtgesopen geworzen hebben: want de welcs suppen geerne de Doender eperen wt: Maer ocharmen! sy en dorchte niet dat dese lagers oock graech waren, en begeertich om Rhijnschen Wijn te drincken.

Mert eens (sef Patriot) wat sy doen sullen: Sy sullen desen longhen Heer (wel wetende dat sy twistich is met zijn Maerkschap, om't houwen ende t'hebben, soo schoon bezzaten, dat sy de portie haer ten besten geuen sal, ende hem ophitsen zijne Landtlieden te dwingen haer ouer ghebleuen Eperen by te brengen, en backen hem dan een strijpfken van zijn eygen supbel: Daer na sullen sy hem persnaden dooz schoone beloften / zijne actie vande Wilbernis die sy op dat Berch-Landt hadde / haer ouer te transporteren dooz hare Meesters, ende dat om een beter (nae haer segghen) op dat sy te byzer ende sekerder boozts souden moghen jaghen: Het welck alsoo gheschiede / maer (laep,) doen verguulden sy hem, want daer en Cleefden niet half so veel aen t'ghene dat sy versde, als aen t'ghene dat sy verwersde, want sy sonden hem in een byemde Stede / daer sy hem een Nieu-burgher maecten / ende hem quansups den naem gauen als Querste van die plaets, booz soo langhe alst duert.

Maer septe Patriot: Het hadde hem beter een half Ey gheweest, als nu een gdelen Dop, want sy hebben al vette-heucken ghespeelt, Eperen inde pan. Ick dacht in mijn seluen (dorch ick sepe oock,) wel te recht spreect Aristoteles;

Con-

Concordia res parvæ crescunt,
Et discordia maxime dilabuntur.

Dat is:

Eendracht // maectt macht / breedt ende wijt/
Tweedracht // de kracht // ter neder smijt.

De andere jonghe Heer / het maechtschap van desen Nieuwen Burgder /
font en sach de jacht vast aen / die hem ten best niet en behaerhde / en begoft
quaet achterdencken te krijgen / want al had hy een goede Gyl, ick gheeff u
mochtans te bedencken wat hem al Cleefde aen die groote Maect, Daerom
heeft hy oock aende Berchscche cant op sekeren Burghen Brand-tytckens we-
gesticken / also dat de wackere Leeuw zijn hol quam met een Arents hoest/
en hem dese Reys beschermde / Emmer ick meyne Goech bertich Steden / die
hy so wel besette / dat de halve Arent oft Vogel-grijp met het Spiljoen zijn
sacht most laten beruften / Hoewel sy / aen haer gereetschap te sien / niet wt-
gegaen en waren om alleen Wesels te vangen / want brachten alder ley tuch
mede / ghelijck de Offenflachters in Hollandt hebben / door desen sy (ghelijck
Patriot tot my seyde) wel ghemeenut hadden sekeren geel-groenen Wjeffchen
wel ghemaesten-bypeckischen Os in haer gheweldt te krijghen / maer dat is
haer / Godt loff ghemist.

Terwijlen ick en Patriot te samen dus spraken / werter een Dans gemaect
om 't priedel daer de Bruyt in sat met haer Minnaer: dese Dansers wart vier
in 't ghetal / by manliche Persoonen / met een Vrouw daer hy den eenen hadde
een Keyters Croon op zijn hoest / den tweeden was met een Conings Croon,
'twelck een Spaengiaert scheen te wesen : Den derden had een Hertochs cleet
aen / en dat was een Duytscher, geleet op de brabantische manier, dese hadde
de Vrouw-persoon hy de handt / 'twelck een Vrouw was langh van Persoon /
costelick geleet / als een Conings dochter: Dit waren de gene die den Dans
maecten: Daer eer sy begonnen / werter ghespeelt: door 't ghelupt hebben
wy om / soo saghen wy eenen vreemden ghehabtueerden Speelman staen
proncken ghelijck een Pau, met dry Croonen op zijn hoest, staende met zijne
eene hant met een Trommel-storcken (Lift ghe-naemt) op een Bommeken
van Calver-leer ghemaect / inde andere hant hadde hy een Herders pijcken,
'twelck bedroch genaemt was / ende maecte so een harmonie daer de andere
op dansten: Sy spronghen altemet eens rontom / ende maecten veel cromme
spronghen op de Saensche manier / met Casteletten aen haer handen / knip-
pen op haer vuyphens / ghelijck of zijt al ghewonnen hadden. Haer Speel-
man speelde / ende sy dansten al singhende:

Anda, anda, con haz alegre, anda,
Mata, mata todos, quando fereyes Maestros.

Dat

Wat is:

Gaet an / gaet an / met een aensicht schijn-blijt

Slaet doot / slaet allegaet doot / wanneer ghy Derster zijt.

Doen sepe Patriot: Dit schijnt een Moriscos Dans te wesen / ghelijck seertijds in Granaden dansten / Igaet op de manier vanden Dooden Dans / 't zijn Castiliaensche Ipronghen daer de Bruyt gheen behaghen in hrest.

Den Spelman gaff vast een soet-schijnende gelupt met zyn listich Trommel-sorcken / ende zyn beysterlich Wyken / en sloech altemet soo hardt op den Bom / dat het Calts bel schier scheurde / 't scheen oock dat hy er zyn best om dede: want 'tis onder de Speellieden van die Natten de manier / so wanneer 't Speelupch aen stucken is / dat de Dansers dan tot de bruyt inloope / ende maken den Minnaer zyn Bruyt afhandich: maer het Calts bel hieldt noch al teghen / niet te min speelde hy op zyn pypken / om soo de Dansers al danfende in't preele by de bruyt te helpen.

Terwijlten wy saten en keken / sagen wy aen de hoochlantche zijde eenen ghemomt comen / met een harnasch aen / eenen Helm op't hooft / een Swaert de op zijde / ende sinckroekens in zyn sack / 't scheen dat ter Mars selue was: men conde niet sien wattet booz een Lantsman waer: hy sprac al binnens monts dan scheen 't Hoofd duytsch te wesen / van Spaenten / van Neerlants / men wist nauwelijc watmer af maken soude / altoos sachmen dat wel / dat hy van't geselschap vande Dansers was: want sy hadden hem ghewenct / om te sien of hy als mommer conde in comen.

Patriot sepe: Wat is Schelmery / want dat die Vent soo ghemomt in daer stille geselschap daer binnen raete / hy soude al den hoop schadeloos maken / want het schijnt eenen te wesen / die niet bekent wil zijn: Maer de Neerlantche bruyt hadde haer boozschijnend verdsienende glas in haer eene hant / ende haer wakende voghel op de andere handt: waer booz sy wel mercken conde / waer siene dat zijne gang was / en had niet te min het oorch op de Dansers / met een scherpe omsichticheydt van alle de Om-sitters / voornamelijk haer Minnaer / die zyn Swaert opende neer hadde staen / doch noch inde seche / de handt daer op ghereet hebbende / booz haer vlijtich sojghe dragende / als een ghetrouwe Vriendt.

¶ Noch wat nieuws booz 't selde ghelidt.

Dit my schier vergheten was / terwijlten ich ende patriot 't samen stonden en praten vanden Welcl die de boozsepe vrende lagers gevanghen hadden / hoozden wy van verre een ghedolm / al oft een zwerm Wyen gheweest hadde / die de Booschduytschen Timmen oft Simmen noemde / maer wat naerder comende / saghen wy datter oock bremsen oft Coeblesghen onder ghemengt waren. Om dese te vanghen spande de archlistige Jagher al mede zyn netten wt. Wel (dacht ich) wat spul is my dit? Wat moghen hem dese slepse Weesjns ghedaen hebben? Oft souden hem die al mede wel ergens doemmer 3900.

zijn! Hy en hebben wel niet misdaen (sprack patriot) can hyse rechts in't net
leggen/c' sal ooc al op den kerf-stock van dien machtigen potentact passere.
Maer dat ghy byzacht oft sy hem oock dienstelick zijn/ daer in ben ick ver-
wondert. Want hoe weet ghy niet dat vande Emmen ofte byekens soo veel
schoonder Was comt? daer can hy de wassen keers af doen maken/ soo dick
en so lang als de groote Wast vande grootste Krake van Portugael/ die hy
sonder twyfel zijne Diana, aliàs Madonna van Guadalupe oft Montferrat, in-
dien sy hem goede vangst verleende / belooft heeft te offeren.

Den hontich mach hy den Nicuwen-burger (daer ick u lussens van gesept
hebbe) heel dunnetjens om de mondt smeeren / op dat hy immers die soete
smaeck van selfs-Heer en Meester te zijn niet t'eenegaer en verliese. Maer
dat noch t'meeeste van allen is/ dese Emmen en breemsen, hoe cleynen Beest-
jens dattet oock zijn/ hebben nochtans haer angels/ daer sy sel mede steken/
Ende zwermen ooc (so ghy wel stiet) niet verre vandaat wijde water, daer den
Doff van die Nederlantische Mager aen de Noorzyjde mede beset is. Mercht
nu eens/ of de loose lager, in diē hy die Dierdjens in zijn Spin-netweb quame
te vangen/ de bruyt (daer't doch al om dans) niet wel dapper en soude cōnen
benauwen/ en niet alleen de Deuchater, die sy lest van haer Minnaer gekre-
gen heeft/ al onder denseluen dekmantel af boyderen/ maer oock soo behen-
dichlick teghen haer Campen, dat haer gheswollen buidel eer langhe wel
plat sou worden. Sae hy mochtse ten laetsten heel naecht ontcleeden/
ende dan ghelijck zijn Italiaensche Landtsman/ daer Bocatius aff
schijft) wel dick met hontich bestricken / ende als de Son
op't heeste waer/ vande Dpen/ Dyeemsen/ en
Spaensche vliegen jammerlic laten dooz-
steken. Patriot (sepde ick) ghy stiet al
wat verder dan u news wel
langh is.

Voor ons Vyanden list
Ende inlantschen twist
Wilt ons, o Heer bewaren,
Oock me voor eyghen baet,
Dat't Ghemeen-welvaert schaet:
Soo sal't Neerlandt welvaren.

